

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 3 (5)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

**Farg‘ona davlat universiteti uchun
MAXSUS SON**

3

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Abduvoxidov A.A. Moliyaviy bilim va ko‘nikmalarning iqtisodiy mazmuni hamda nazariy tamoyillari.	7
Olimova N.X. Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan samarali foydalanishni rivojlantirish strategiyalari.	11
Эргашев А.Х. Исследование текущих тенденций и ограничений инвестиционной активности предприятий в стране.....	15
Yulchiyev A.O. Turistik destinatsiya tabiati va rivojlanish omillari: taklif va talabga asoslangan yondashuvlar.....	19
Mirzayev A.T., Ne‘matova D.A. Sanoatning bazaviy tarmoqlarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	23
Karimov Sh.X. Turizm faoliyatini boshqarish jarayoniga hududiy salohiyatning ta‘sirini baholash.....	30
O‘rinboyev D.B. Qurilish materiallari sanoati korxonalarida inqirozning shakllanish bosqichlari va diagnostik ko‘rsatkichlari tahlili.....	34
Goziyev M.Sh., Bahodirova M.R. Digital transformation of corporate governance in developing economies (case of Uzbekistan).....	44
Israilova M.V. Sanatoriya-kurort sohasida mulkchilik munosabatlarini transformatsiyalashning ayrim masalalari.....	48
Turg‘unov M.M. Milliy iqtisodiyotda oziq-ovqat sanoati rivojlanishining tarmoq xususiyatlari.....	53
Raximova K.N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish masalalari.....	58
Mannopova M.S. Agrar sohaning barqaror rivojlanishida meva-sabzavotchilik klasterlari: tuzilma, yo‘nalishlar va asosiy tamoyillar.....	63
Nematova Sh.E. Raqamli transformatsiya sharoitida xizmatlar sifat menejmenti va kichik biznes subyektlarining iqtisodiy barqarorligi.....	68
Rasulov U.A. Raqamli iqtisodiyot — yangi O‘zbekiston iqtisodiy islohotlarining tayanch omili.....	72
Raximov D.Sh. Sanoat ishlab chiqarishini diversifikatsiya qilish jarayonlari va qayta ishlash tarmog‘ining raqobatbardoshlikka ta‘siri.....	77
Teshabayeva O.N. Turkiya tajribasi asosida turizm infratuzilmasini rivojlantirish yo‘nalishlari.....	81
Jumakulov Z.I., Tursunaliyeva K. O‘zbekiston Respublikasi bank tizimi: holati, rivojlanish tendentsiyalari va islohotlar samarasi.....	85
Jaksimova Z.R. Ko‘lam samarasi turlari, ularning tavsifi va ko‘lam samarasi asosida samaradorlikni oshirishning nazariy modellari.....	88
Yunusov A.R. "Green economy" - the problem of teaching at universities in Central Asia using the experience of european union universities.....	92
Юнусов Ш. Роль цифровизации и искусственного интеллекта в углублении региональных экономических отношений в Центральной Азии.....	95
Xalmatjanova G.D. Klasterlarni boshqarishning samaradorligini oshirish va resurslardan optimal foydalanish.....	104
Xomidov Q.Q. O‘zbekistonda turistik majmualar faoliyatini boshqarishning nazariy jihatlari.....	109
Jo‘rayev H.Q. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining strategik salohiyatini baholashning jarayon va tizimli yondashuvlari	114
Xakimov D.R. Oliy ta‘lim sohasida bozor munosabatlari rivojlanishining asosiy omillari.....	117
To‘xtasinova D. Xalqaro hamkorlikning eksport-import oqimlarini tartibga solishdagi roli.....	123
Xolmatov B.A. Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishida tejamkorlik darajasini statistik baholash.....	127
Jumakulov Z.I., Baxromov B. O‘zbekiston davlat byudjetini shakllantirishda soliqlarning roli.....	131
To‘ychiyeva B.V. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining barqarorligini ta‘minlashda strategik boshqaruvning ilmiy-nazariy asoslari.....	133
Abdisamatov Sh.A. Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar va iqtisodiy o‘shish barqarorligining asoslari hamda zamonaviy muammolari.....	141
Asraqulov A.S. Turistik xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari va turistik xizmat turlari diversifikatsiyalashuviga yondashuvlar.....	145
Rakhimova K.N., Mrs. Oubih Warda Institutional and innovative mechanisms for the development of digital tourism in Uzbekistan.....	151
Muxtorov A.A., Mirzayev A.T. Turizm sohasiga investitsiyalarni jalb etish jarayonlarini boshqarishning omilli tahlili.....	154
Usibjonova G.U., Mannopova M.S. Milliy iqtisodiyotda tadbirkorlik faoliyati va uning barqarorligini ta‘minlashning ilmiy asoslari.....	161

Oltiboyeva M.A., Teshabayeva O.N. O‘zbekiston turizm logistikasini rivojlantirishda raqamli innovatsiyalarning roli.....	166
Ximmatova G.K., To‘xtasinova D. Xizmatlar bozorida korxonalarining raqobat ustunligini barqarorlashtirish.....	170
Oltiyeva M.A., Mirzayev A.T. Hududlar resurs salohiyatini baholash orqali potensial turistik resurslarni turistik faoliyatga kiritish imkoniyatlarini modellashtirish.....	174
Xasanova R., Teshabayeva O.N. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarida diversifikatsiyaning hududiy jihatlari.....	180
Zufarova G.A. Ta‘lim bitiruvchilarining ko‘nikmalari va mehnat bozori ehtiyojlari o‘rtasidagi nomuvofiqlik muammosi.....	184
Ergashev J.S. "Yashil marketing" konsepsiyasi asosida energiya tejamkor qurilish materiallari bozorini rivojlantirish	187
O‘rinov A.A. Tikuv-trikotaj mahsulotlariga talabni shakllantirish va sotishni rag‘batlantirish tizimining o‘ziga xos xususiyatlari.....	192
Uzganbayeva D.T., Mo‘ydinov A. Sut va sut mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida innovatsion salohiyatini iqtisodiy-matematik va faoliyatni boshqaruv mexanizmlari takomillashtirish.....	197
Саиджоновна З.Б. Ўзбекистонда саноат корхоналарига инвестиция жалб қилишнинг иқтисодий самарадорлиги.....	201
Qodirov Z.E. Fermer xo‘jaliklari faoliyatini rivojlantirishning imitatsion modellar tizimi.....	205
Ahmadaliyeva R.A., O‘rinov A.A. Qishloq xo‘jaligini modernizatsiya qilishning iqtisodiy ahamiyati.....	210
Хайдаров Х. Сугурта муносабатларида сугурта тариф ставкаларини ахамияти ва муаммолари.....	214
Махамადийев М.М. Iqtisodiy tarmoqlarda innovatsion g‘oyalar bankidan foydalanishning tahliliy asoslari..	217
Madaminov G‘.M. Harbiy xizmatchilarni moddiy rag‘batlantirishda qo‘shimcha to‘lovlar tizimining iqtisodiy va institutsional asoslari.....	222
Nazirboyev D.D. Moliyaviy siyosat va ijtimoiy barqarorlik omillari.....	227
Хасанова С.И. Ишлаб чиқариш корхоналари бошқаруви назарий асослари.....	232
Teshaboyev B.A. Econometric analysis of internal and external factors affecting the management efficiency of tourism enterprises.....	237
Mustafoyeva Z.A. Fintech texnologiyalarining moliya tizimi rivojlanishidagi o‘rni va istiqbollari.....	242
Xolmirzayev U.A., Muradova N.R. Rivojlanish strategiyalarida raqobat va hamkorlik o‘rtasidagi muvozanat: nazariy yondashuv va amaliy tahlil.....	245
Sadullayev R.P. Ekologik vaziyatni barqarorlashtirishda soliq mexanizmidan samarali foydalanish metodologiyasi: xorij tajribasi.....	249
Мурадов Б.Х., Аширов Д.Ф., Бахтиёрв Т.Д., Собиров Х.С. Қудратов М.Н. Основные факторы инновационных процессов АЭС, устойчивых источников энергии и перехода к «Зелёной» экономике.....	258
Tursunov O.B. Transport-logistika tizimini rivojlantirish orqali iqtisodiy o‘shishni ta‘minlash.....	269
Sayitbayev Sh.D. Yangi O‘zbekistonda moliyaviy barqarorlik va iqtisodiy o‘shish.....	274
Ibodulloyeva Z.S. Aligning energy systems engineering education with Uzbekistan’s renewable energy transition: rethinking curriculum reform through a policy–education lens.....	278
Salimova Z.S. Investitsiyalar va aholi daromadlari o‘rtasidagi mutanosiblikni ta‘minlashning konseptual asoslari.....	282
G‘aybullayeva Z.R., Oxunjonova K.K. Respublika tijorat banklari operatsiyalari va ularni rivojlantirish masalalari.....	286
Абдуллоев А.Ж. Ўзбекистонда маҳсулот сифатини бошқариш амалиётини давлат томонидан тартибга солиш йўналишлари.....	289
Rahimova M.I. O‘zbekistonda ayollar rahbarligidagi korxonalarining eksport faoliyati va hududiy rivojlanish tendensiyalari.....	294
Rahmatullayeva D.O. Bandlik tuzilmasining o‘zgarishi va iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri.....	299
Valikulov Sh.Z. “O‘zbekneftgaz” AJ da investitsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari va ularni tizimli tahlil qilish.....	305
Турабекова Г.И. Яшил иқтисодиёт ва инсониятнинг барқарор келажаги учун йўл.....	312
Tajiboyev S.O. Xalqaro investitsiyalar va kapital oqimlari.....	316
Madaminov A.M. Sanoat korxonalarini faoliyatida zamonaviy boshqaruv mexanizmlaridan foydalanish istiqbollari (oziq-ovqat sanoati misolida).....	319

4. Teshabaeva, O. N. (2023). Analysis of industrial policy and investment processes in the production and enterprises of innovative products in the economy of Uzbekistan. *Modern Scientific Research International Scientific Journal*, 1(3), 48-58.
5. Teshabayeva, O., & Rakhmanova, G. (2025, April). Statistical insights and policy directions for sustainable tourism in Uzbekistan. In conference of modern science & pedagogy (Vol. 1, No. 1, pp. 170-176).

UDK:331

**TA'LIM BITIRUVCHILARINING KO'NIKMALARI VA MEHNAT BOZORI
EHTIYOJLARI O'RTASIDAGI NOMUVOFIQLIK MUAMMOSI**

**ПРОБЛЕМА НЕСООТВЕТСТВИЯ НАВЫКОВ ВЫПУСКНИКОВ ПОТРЕБНОСТЯМ
РЫНКА ТРУДА**

**THE PROBLEM OF MISMATCH BETWEEN THE SKILLS OF GRADUATES AND THE
NEEDS OF THE LABOR MARKET**

Zufarova Gulmira Abduxalilovna

Andijon davlat texnika instituti "Iqtisodiyot"
kafedrası professori, iqtisod fanlari nomzodi

Annotatsiya

Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim tizimi bitiruvchilarining kasbiy bilim va ko'nikmalari bilan mehnat bozori ehtiyojlari o'rtasida yuzaga kelayotgan nomuvofiqlik (skills mismatch) muammosi nazariy o'rganiladi. Iqtisodiyotning real sektorida iqtisodchi- muhandislarga bo'lgan ehtiyojlar asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: mehnat bozori, ta'lim sifati, muhandis-iqtisodchi, kompetensiya, ko'nikmalar nomuvofiqligi, inson kapitali, bandlik, kadrlar tayyorlash.

В данной статье теоретически исследуется проблема несоответствия профессиональных знаний и навыков выпускников современной системы образования потребностям рынка труда. Обосновывается потребность в инженер-экономистов в реальном секторе экономики.

Ключевые слова: рынок труда, качество образования, инженер-экономист, компетентность, несоответствие навыков, человеческий капитал, занятость, подготовка кадров.

This article theoretically studies the problem of skills mismatch between the professional knowledge and skills of graduates of the modern education system and the needs of the labor market. The needs for economists-engineers in the real sector of the economy are substantiated.

Keywords: labor market, education quality, competency, skills mismatch, human capital, employment, personnel training.

Bitiruvchilarning ko'nikmalari va mehnat bozori ehtiyojlari o'rtasidagi nomuvofiqlik akademik bilimlar va ish beruvchilarning amaliy talablari o'rtasidagi tafovutda namoyon bo'ladi. Asosiy muammolar qatoriga o'quv profillariga talabning yo'qligi, tegishli moslashuvchan ko'nikmalarning yo'qligi va yuqori darajada ixtisoslashgan kompetensiyalarning yo'qligi kiradi, bu esa yoshlarni ish bilan ta'minlash samaradorligini pasaytiradi va kasbiy moslashuvni sekinlashtiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 11 sentyabrdagi «O'zbekiston—2030» strategiyasi to'g'risida»gi PF-158-son Farmoniga muvofiq, shuningdek, «O'zbekiston — 2030»

strategiyasining «Insonga eʼtibor va sifatli taʼlim yili»da insonga oʻz salohiyatini roʻyobga chiqarish uchun munosib sharoitlar yaratish yoʻnalishi doirasida chora -tadbirlar ishlab chiqildi. [1]

Yangi kasblar paydo boʻlayotgani, mavjud kasblar mazmunining transformatsiyalanishi taʼlim tizimiga nisbatan yangi talablarni shakllantirmoqda.

Biroq amaliyot shuni koʻrsatadiki, taʼlim muassasalari tomonidan tayyorlanayotgan kadrlarning bilim, koʻnikma va kompetensiyalari koʻpincha real iqtisodiyot ehtiyojlariga toʻliq mos kelmaydi. Ushbu holat “taʼlim – mehnat bozori” oʻrtasidagi strukturaviy nomuvofiqlik muammosini yuzaga keltirmoqda.

Mazkur muammo nafaqat ishsizlik darajasining oshishiga, balki kadrlar resurslaridan samarasiz foydalanish, yashirin ishsizlik, past mehnat unumdorligi va iqtisodiy samaradorlikning kamayishiga ham olib kelmoqda.

Koʻnikmalar nomuvofiqligi (skills mismatch) ikki asosiy shaklda namoyon boʻladi:

1. Vertikal nomuvofiqlik – bitiruvchining taʼlim darajasi ish joyi talab qiladigan malaka darajasidan yuqori yoki past boʻlishi.

2. Gorizontal nomuvofiqlik – mutaxassislik yoʻnalishi mehnat bozorida talab qilinadigan soha bilan mos kelmasligi.

Inson kapitali nazariyasiga koʻra, taʼlim iqtisodiy oʻsishning asosiy omili hisoblanadi. Ammo taʼlim sifati va mazmuni iqtisodiy ehtiyojlar bilan uygʻunlashmagan sharoitda inson kapitali iqtisodiy resursga toʻliq aylana olmaydi.

Nomuvofiqlikning asosiy omillari

1. Taʼlim tizimining moslashuvchanligini sekinligi. Taʼlim dasturlarining sekin yangilanishi mehnat bozori dinamikasiga moslashishni qiyinlashtiradi.

2. Amaliy koʻnikmalarining yetishmasligi. Nazariy bilimlarga urgʻu berilishi, amaliyotga yoʻnaltirilgan tayyorgarlikning sustligi bitiruvchilarning mehnat bozoriga moslashuvchanligini pasaytiradi.

3. Mehnat bozori bilan zaif integratsiya. Taʼlim muassasalari va ish beruvchilar oʻrtasidagi hamkorlik mexanizmlarining sustligi real sektor ehtiyojlarining taʼlim jarayonida aks etmasligiga olib keladi.

4. Kasbiy yoʻnaltirish tizimining rivojlanmaganligi. mehnat bozori ehtiyojlari asosida kasb tanlamasligi strukturaviy nomutanosiblikni kuchaytiradi.

Bugungi kunda sanoat ishlab chiqarish korxonalarida ishlab chiqarish texnologiyalarini yangilanishi yangi kasb va mutaxassislarni talab etmoqda. Ayni paytda sanoat korxonalari, qurilish tashkilotlari, energetika tizimi, neft-gaz sanoati, transport va logistika, bank va investitsiya loyihalarida talab bor.

Natijada Oʻzbekistonda sanoatini modernizatsiya qilish, raqamli transformatsiya, klasterlashtirish va infratuzilmaviy loyihalarning koʻpayishi muhandis-iqtisodchilarga boʻlgan talabni oshirmoqda. Ayniqsa, sanoat korxonalarida, qurilish va infratuzilma loyihalarida, energetika va kommunal sohada, ishlab chiqarishni rejalashtirish va nazorat boʻlimlarida talab barqaror oʻsish tendensiyasiga ega. Ushbu korxonalarda muhandis-iqtisodchilar uchun qoʻyiladigan talab, texnologik jarayonlarni tushunish, mehnatni toʻgʻri meʼyorlashtirish uchun zarur, dastgohlarni quvvatini tushunish, investitsiya loyihalarini iqtisodiy baholash, mehnat koʻrsatkichlarini tahlil qilish.

Buning uchun mutaxassisning sifatlarini modeli koʻrib chiqiladi. Ushbu model muayyan kasbiy faoliyat bosqichidagi mutaxassis obrazi yoki uning faoliyatining reprezentativ (namoyon etuvchi) xususiyatlarida ifodalangan analogi sifatida taʼriflanadi. Yu. P. Povarenkov taʼkidlaganidek, faoliyat tizimini koʻrib chiqmasdan turib, professionalning adekvat psixologik modelini yaratish mumkin emas. Shu bois mutaxassisning kasbiy jihatdan muhim sifatleri odatda uning professional faoliyatini tahlil qilish asosida aniqlanadi.

Muhandis-iqtisodchi — bu ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish uchun texnik va iqtisodiy bilimlarni birlashtirgan mutaxassis. Nazariy asos muhandislik, menejment va iqtisodiyot kesishmasida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, innovatsiyalarni joriy etish, xarajatlarni kamaytirish va xavflarni boshqarish zarurligiga asoslangan.

Tashqi muhitdan iqtisodiy obyektga resurslar (axborot, moliyaviy mablag‘lar, materiallar, komplektlashtiruvchi buyumlar, energiya, mehnat resurslari va boshqalar) kelib tushadi. Ushbu resurslar iqtisodiy obyekt tomonidan qayta ishlanadi va natijada tashqi muhitga aniq mahsulot yoki xizmatlar ko‘rinishida chiqariladi.

Tashqi muhit, shuningdek, Novikov ta’kidlaganidek, quyidagilarni shakllantiradi [2]:

- iqtisodiy obyekt faoliyatiga va uning mahsulotlariga (faoliyat natijasi sifatida) qo‘yiladigan talablar;

- olingan natijaning maqsadga muvofiqligini baholash mezonlari;
- faoliyat normalari va tamoyillari (iqtisodiy, huquqiy, ekologik, axloqiy va boshqalar);
- faoliyat shart-sharoitlari (huquqiy, moliyaviy, kadrlar, axborot va boshqalar).

Iqtisodiy obyektning tarmoqqa mansubligi o‘xshash tovar yoki xizmatlar ishlab chiqaruvchi korxonalar guruhiga kirishi orqali belgilanadi. Bunday korxonalar odatda:

- xodimlarning o‘xshash malakasiga,
- o‘xshash ishlab chiqarish jarayonlariga,
- bir xil texnologiyalarga,
- tovarlarni yetkazib berish va taqsimlash kanallarining o‘xshash tizimiga ega bo‘ladi.

Shu bilan birga, iqtisodiy obyektning tarmoq bozoridagi pozitsiyalash vazifasi, eng umumiy holatda, iste’mol qiymati va bozor taklifi kontekstida “iste’mol qiymati – narx – vaqt – miqdor” koordinatlarida hal etiladi [3].

Biznes-inovatsiyalarda inson resurslarining samaradorligini belgilaydigan birinchi omil – bu insonning xarakteri bo‘lib, u quyidagicha tavsiflanishi mumkin: [4]

So‘nggi yillarda bilimning strategik roli sezilarli darajada oshdi. Bu yangi ijtimoiy-iqtisodiy tuzilma — bilim iqtisodiyotining paydo bo‘lishi bilan bog‘liq.

Doimiy ravishda yangi bilimlarni yaratish va unga asoslanib, innovatsiyalarni loyihalash va amalga oshirish qobiliyati raqobatbardosh ustunlik manbaiga aylanib bormoqda. Bundan tashqari, bilimning roli raqobatbardosh ustunliklarni yaratish va iqtisodiy qiymatni yaratishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Aslida, bu holda bilim resurs sifatida emas, balki iqtisodiy sikllarda takror ishlab chiqarishga bog‘liq bo‘lgan kapital sifatida ishlaydi. [5]

Muhandislik iqtisodchi xo‘jalik subyektlarining raqobatbardoshligini ta’minlash mexanizmlarini tahlil qilish, sintez qilish, amalga oshirish va ulardan foydalanishning umumiy tamoyillari, shakllari va usullarini bilishi kerak. Agar raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish kamaysa, korxonalar bankrotlikka yuz tutadi. Korxonalar jamoasining omon qolishi uchun ishlab chiqarilgan mahsulotlarning b^{ir} birlik narxini doimiy ravishda, narxning ulardan foydalanishning foydali samarasiga nisbatiga teng ravishda pasaytirish kerak. Shuning uchun, muhandislik iqtisodchisi raqobatbardosh mahsulotlar va ishlab chiqarishni ta’minlash uchun resurslarni tejaydigan muhandislik yechimlarini ishlab chiqish va amalga oshirish bo‘yicha bilim tizimiga ega bo‘lishi kerak. Bu savollarga javoblarni muhandislik iqtisodiyoti — iqtisodiy, texnik va tabiiy fanlar kesishmasida yaratilgan, mahsulotlar va ishlab chiqarishning raqobatbardoshligini ta’minlash uchun muhandislik, iqtisodiy yo‘naltirilgan faoliyatni o‘rganadigan fan — berishi kerak.

Muhandis-iqtisodchi muhandislik iqtisodiyoti sohasidagi mutaxassisdir.

Raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarishning iqtisodiy maqsadlari va ularni ishlab chiqarishning muhandislik-texnik usullari o‘rtasidagi mavjud qarama-qarshiliklarni bartaraf etish muhandis-iqtisodchining vazifasidir.

Buning uchun ular iqtisodiy subyekt tomonidan foydalaniladigan resurslarni takomillashtirish uchun zarur bilim, ko‘nikma, texnologiya va kommunikatsiyalarga, ishlab chiqarishni rivojlantirishni boshqarish tamoyillariga, texnik va iqtisodiy hisob-kitoblar usullariga va ishlab chiqarilgan mahsulotlarning hayot aylanishining turli bosqichlarida, kontseptsiyadan tortib yo‘q qilishgacha bo‘lgan raqobatbardoshligini ta’minlash usullariga ega bo‘lishlari kerak. Iqtisodiy, texnik va tabiiy fanlar kesishmasida yaratilgan, muhandislikni o‘rganadigan, iqtisodiy yo‘naltirilgan faoliyatni o‘rganadigan fanni muhandislik iqtisodiyoti deb ta’riflash mumkin. Ta’lim bitiruvchilarining ko‘nikmalari va mehnat bozori ehtiyojlari o‘rtasidagi nomuvofiqlik tizimli muammo bo‘lib, u faqat ta’lim sohasining emas, balki butun iqtisodiy tizimning barqaror rivojlanishiga ta’sir ko‘rsatadi.

Ushbu muammoni bartaraf etish uchun ta’lim tizimini iqtisodiy rivojlanish strategiyasi bilan integratsiyalashgan holda modernizatsiya qilish zarur. Ta’lim – bu faqat bilim berish jarayoni emas, balki inson kapitalini shakllantirish va milliy raqobatbardoshlikni ta’minlashning asosiy institutsional mexanizmidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 11.09.2023 yildagi ““O‘zbekiston — 2030 strategiyasini 2023 yilda sifatli va o‘z vaqtida amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-300-sonli qarori.
2. Константинов, Г. Н. Стратегический менеджмент. Концепции: учебное пособие для слушателей программы МВА, обучающихся по специальностям «Общий и стратегический менеджмент» и «Финансы» / Г. Н. Константинов; Гос. ун-т – Высшая школа экономики, Высшая школа менеджмента. – М.: Бизнес Элайнмент, 2009. – 239 с. – (Crede experto).
3. Брысаев, А. Инновационный и производственный менеджмент в условиях глобализации экономики / А. Брысаев. - М.: Бибком, 2019. – 29
4. Друкер П. Задачи менеджера в XXI веке / П. Друкер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 127 с.
5. Механизмы управления: учебное пособие / под ред. Д. А. Новикова. – М.: УРСС (Editorial URSS), 2011. – 213 с. – (Умное управление)

UDK:338.012

"YASHIL MARKETING" KONSEPSIYASI ASOSIDA ENERGIYA TEJAMKOR QURILISH MATERIALLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH

РАЗВИТИЕ РЫНКА ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНЫХ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ КОНЦЕПЦИИ «ЗЕЛЕННОГО МАРКЕТИНГА»

DEVELOPMENT OF THE ENERGY-EFFICIENT BUILDING MATERIALS MARKET BASED ON THE GREEN MARKETING CONCEPT.

Ergashev Jamoliddinxon Sadriddinxon o‘g‘li
FarDU talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada yashil marketing konsepsiyasi asosida energiya tejamkor qurilish materiallari bozorini rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda ekologik barqarorlik, resurslardan samarali foydalanish va bozor talabining transformatsiyasi o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik yoritilgan. Statistik ma’lumotlar asosida energiya tejamkor materiallarning bozor ulushi, energiya tejash samaradorligi hamda iste’molchilar xulq-atvoridagi o‘zgarishlar tahlil qilinib, amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Yashil marketing, Energiya tejamkor qurilish materiallari, barqaror rivojlanish, ekologik marketing, qurilish bozori, energiya samaradorligi.

В данной статье анализируются вопросы развития рынка энергоэффективных строительных материалов на основе концепции «зеленого маркетинга». В исследовании рассматривается взаимосвязь между экологической устойчивостью, эффективным использованием ресурсов и трансформацией рыночного спроса. На основе статистических данных проведен анализ доли энергоэффективных материалов на рынке, эффективности энергосбережения, а также изменений в потребительском поведении. По результатам исследования разработаны практические рекомендации.